

Zarządzenie nr 45 /2023

Dyrektora Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

z dnia 18 września 2023 roku

**w sprawie wprowadzenia procedur i zasad organizacji egzaminu końcowego
przeprowadzanego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w ramach
programu specjalistycznego szkolenia w dziedzinie terapii i rehabilitacji osób uzależnionych
od narkotyków w zakresie instruktora terapii uzależnień i specjalisty psychoterapii
uzależnień**

Działając na podstawie § 1 ust. 3 i 4 załącznika nr 2 - Regulamin organizacyjny Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom do zarządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 stycznia 2022 r. w sprawie Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (Dz. Urz. Min. Zdrów, poz. 11), zarządzam się, co następuje:

§1

Ustala się procedury i zasady organizacji egzaminu końcowego przeprowadzanego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w ramach programu specjalistycznego szkolenia w dziedzinie terapii i rehabilitacji osób uzależnionych od narkotyków w zakresie instruktora terapii uzależnień i specjalisty psychoterapii uzależnień, stanowiące załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§2

Z dniem wejścia w życie załącznika do niniejszego zarządzenia traci moc zarządzenie nr 4/ 2022 Dyrektora Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom z dnia 8 lutego 2022 roku w sprawie wprowadzenia Załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 4/2022 z dnia 8 lutego 2022 roku określającego procedury i zasady organizacji egzaminu końcowego przeprowadzanego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, prowadzonego w ramach specjalistycznych szkoleń w zakresie instruktora i specjalisty terapii uzależnień.

§3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Dyrektor Krajowego Centrum
Przeciwdziałania Uzależnieniom
Piotr Jabłoński
dr n. med. Piotr Jabłoński

Procedury i zasady organizacji egzaminu końcowego przeprowadzanego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w ramach programu specjalistycznego szkolenia w dziedzinie terapii i rehabilitacji osób uzależnionych od narkotyków w zakresie instruktora terapii uzależnień i specjalisty psychoterapii uzależnień.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 lipca 2006 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie uzależnień (Dz. U. nr 132, poz. 931) w zw. § 13 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie uzależnień (Dz. U. z 2019 r. poz. 766) oraz w zw. z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469, późn. zm.), Dyrektor Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom wprowadza z dniem 8 lutego 2022 r.

następujące procedury dotyczące egzaminu końcowego dla szkoleń w dziedzinie uzależnień:

I. Wprowadzenie

§ 1 Użyte w niniejszym dokumencie pojęcia oznaczają:

1. **egzamin** - egzamin końcowy dla osób ubiegających się o Certyfikat Instruktora Terapii Uzależnień oraz Specjalisty Psychoterapii Uzależnień;
2. **szkolenie** - szkolenie w dziedzinie uzależnień, rekomendowane przez Dyrektora Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (przed 1 stycznia 2022 r. Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii)
3. **Centrum** - Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom;
4. **Komisja** - komisję egzaminacyjną, powoływana przez Dyrektora Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w celu przeprowadzenia egzaminu kończącego specjalistyczne szkolenie w zakresie terapii uzależnień.

II. Zasady egzaminu końcowego

§ 2 Organizator egzaminu

1. Organizatorem egzaminu jest Centrum.
2. Egzamin organizowany jest co najmniej dwa razy w roku.
3. Informacje dotyczące terminu i miejsca egzaminu podawane są na stronie internetowej Centrum.
4. Po ustaleniu terminu i miejsca egzaminu pisemnego oraz ustnego Dyrektor Centrum powołuje, w zależności od potrzeb, jedną lub więcej komisji.

§ 3 Warunki dopuszczenia do egzaminów

1. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie przez uczestnika poszczególnych części szkolenia.
2. W celu zakwalifikowania się do egzaminu końcowego uczestnik szkolenia zobowiązany jest do przesłania kompletu dokumentów do siedziby Centrum w terminie określonym przez Dyrektora Centrum.
3. Dokumenty, których złożenia wymaga się od uczestnika szkolenia: :
 - 1) odpisu świadectwa ukończenia szkoły średniej lub dyplomu ukończenia studiów wyższych i uzyskania tytułu magistra lub kopii tych dokumentów notarialnie poświadczonej za zgodność z oryginałem;;
 - 2) zaświadczenia o ukończeniu części teoretyczno-warsztatowej szkolenia wydanego przez podmiot szkolący;
 - 3) zaświadczenie z podmiotu szkolącego stwierdzające zrealizowanie modułu szkolenia (w przypadku, gdy informacja ta nie jest podana na zaświadczeniu o ukończeniu części teoretyczno-warsztatowej);
 - 4) zaświadczenie o zaliczeniu stażu klinicznego wydane przez placówkę stażową (w przypadku uczestniczenia w module I należy przedstawić zaświadczenia o odbyciu staży w ramach Modułu I i Modułu II).
 - 5) zaświadczenie o zaliczeniu superwizji klinicznej wydane przez superwizora;
 - 6) wniosek o zakwalifikowanie do egzaminu końcowego, wypełniony według wzoru znajdującego się na stronie Centrum;
 - 7) dwa egzemplarze pracy dotyczącej studium przypadku w wersji papierowej oraz wersję elektroniczną pracy zapisaną na nośniku CD/pendrive.
4. Centrum zamieszcza na stronie internetowej <https://kcpu.gov.pl/> listę osób zakwalifikowanych do przystąpienia do egzaminu.

§ 4 Komisja Egzaminacyjna

1. Komisja e jest powoływana przez Dyrektora Centrum.
2. W skład komisji wchodzi dwaj przedstawiciele podmiotów prowadzących szkolenie w dziedzinie uzależnień oraz dwaj przedstawiciele Centrum.
3. Podmiot szkolący jest zobowiązany do pisemnego przedstawienia dwóch kandydatów, upoważnionych do zasiadania w komisji.
4. Dyrektor Centrum wskazuje Przewodniczących Komisji spośród przedstawicieli Centrum, powołanych do uczestnictwa w Komisjach.
5. Wynagrodzenie Członków Komisji określa taryfikator :
 - 1) Uczestnictwo w egzaminie pisemnym - 300 złotych brutto;
 - 2) Sprawdzenie pracy pisemnej (kwota za 1 pracę) - 180 zł brutto;
 - 3) Uczestnictwo w egzaminie ustnym - 100 zł brutto/ za godzinę zegarową.

6. Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania dokonywany na podstawie przedstawionego biletu lub faktury oraz wniosku o zwrot poniesionych kosztów.

§ 5 Koszt Egzaminu

1. Koszty egzaminu ponosi uczestnik szkolenia.
2. Koszt egzaminu podawany jest przez Centrum, w momencie ogłoszenia listy zakwalifikowanych do egzaminu pisemnego a następnie ustnego, wraz z podaniem numeru konta bankowego, na które należy dokonywać wpłat.
3. Z środków uzyskanych z opłat egzaminacyjnych, Centrum pokrywa koszty organizacji egzaminu oraz innych nakładów poniesionych w tym celu.
4. Koszt egzaminu pisemnego kalkulowany jest na podstawie następujących składowych: liczby osób w egzaminowanej grupie, kosztów wynajęcia sali egzaminacyjnej, kosztów wynagrodzeń i dojazdów członków komisji oraz kosztów materiałów biurowych.
5. Koszt egzaminu ustnego kalkulowany jest na podstawie następujących składowych: liczby osób w egzaminowanej grupie, kosztów wynagrodzeń, dojazdów i zakwaterowania Członków Komisji, kosztów sprawdzenia prac, kosztów materiałów biurowych oraz kosztów administracyjnych.
6. Dokonanie opłaty jest warunkiem dopuszczenia do egzaminu. .

§ 6 Organizacja egzaminu pisemnego

1. Warunkiem przystąpienia do egzaminu pisemnego i ustnego jest przedstawienie dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz oryginału potwierdzenia zapłaty za egzamin.
2. Uczestnik egzaminu wpisuje się na listę obecności.
3. Sala egzaminacyjna, w której odbywać się będzie egzamin pisemny powinna posiadać warunki do samodzielnej pracy zdającego.
4. Egzaminowani zajmują miejsca wskazane im przez Członków Komisji lub oznaczone kartką z imieniem i nazwiskiem egzaminowanego.
5. Po zajęciu miejsc przez uczestników egzaminu Przewodniczący Komisji:
 - 1) informuje o organizacji i przebiegu egzaminu pisemnego;
 - 2) nakazuje wyłączyć telefony komórkowe;
 - 3) informuje o terminie i miejscach uzyskania informacji o wynikach egzaminu.
6. Egzamin pisemny przeprowadzany jest w formie testowej.
7. Arkusze testów są numerowane.
8. Członkowie Komisji wręczają uczestnikom egzaminu arkusze testu.

9. Po rozdaniu arkuszy testu Przewodniczący Komisji ogłasza rozpoczęcie egzaminu pisemnego.
10. Egzamin pisemny trwa 80 minut.
11. Testy są wypełniane długopisem, prawidłowa odpowiedź powinna zostać zaznaczona znakiem „X”. Błędna odpowiedź powinna zostać umieszczona w kółku.
12. Test dla instruktora i specjalisty obejmuje ten sam zakres pytań. Różnicowany będzie na poziomie analizy odpowiedzi i wyniku.
13. Kontaktowanie się z innymi osobami podczas egzaminu, a także korzystanie z niedozwolonych materiałów może być podstawą przerwania egzaminu pisemnego i skutkować dyskwalifikacją osoby egzaminowanej.
14. O dyskwalifikacji decyduje przewodniczący komisji. Fakt przerwania i zdyskwalifikowania uczestnika egzaminu powinien zostać odnotowany w protokole.
15. Dyskwalifikacja oznacza niezaliczenie egzaminu.
16. Podczas egzaminu pisemnego obowiązuje zakaz opuszczania sali przez uczestników egzaminu. W wyjątkowych sytuacjach dopuszcza się opuszczenie sali przez uczestnika za zgodą przewodniczącego komisji. Przed opuszczeniem sali osoba pozostawia arkusz testu na stanowisku przewodniczącego komisji. Informacja o opuszczeniu sali zostanie odnotowana w protokole egzaminu.
17. W przypadku stwierdzenia błędów drukarskich uniemożliwiających udzielenie prawidłowej odpowiedzi lub uwag merytorycznych do pytania osoba egzaminowana ma prawo zgłosić zastrzeżenie w trakcie egzaminu przewodniczącemu komisji. Przewodniczący komisji odnotowuje zastrzeżenie w protokole egzaminacyjnym i weryfikuje je wraz z członkami komisji bezpośrednio po jego złożeniu.
18. Po upływie czasu przeznaczanego na udzielenie odpowiedzi przewodniczący komisji ogłasza zakończenie egzaminu pisemnego, nakazuje oddanie arkuszy testu i opuszczenie sali. W przypadku wcześniejszego zakończenia testu, egzaminowany oddaje arkusz testu komisji i opuszcza salę egzaminacyjną.
19. Wynik egzaminu pisemnego Centrum opublikuje na stronie Biuletynu Informacji Publicznej [Centrum](#) w ciągu 7 dni od dnia przeprowadzenia testu. Informacja o wyniku egzaminu obejmować będzie wyłącznie osoby, które egzamin zaliczyły.
20. Komisja sporządza protokół z egzaminu pisemnego, zawierający informacje dotyczące przebiegu egzaminu ujęte w ust. 2, 14, 16, 17.
21. Zdający, który uzyskał ocenę negatywną z części pisemnej egzaminu może przystąpić do egzaminu poprawkowego, podczas kolejnego egzaminu organizowanego przez Centrum.

§ 7 Organizacja egzaminu ustnego

1. Warunkiem przystąpienia do części ustnej egzaminu jest zaliczenie egzaminu pisemnego oraz uzyskanie pozytywnej opinii recenzenta/recenzentów na temat nadesłanego studium przypadku.
2. Egzamin ustny obejmuje sprawdzian umiejętności nabytych przez osobę przystępującą do egzaminu, niezbędnych do prowadzenia rehabilitacji osób uzależnionych.
3. Egzamin polega na przygotowaniu studium przypadku i przedstawieniu go przed Komisją oraz ustnej

odpowiedzi na pytania zadawane przez członków Komisji lub losowane przez zdającego.

4. Wymagania dotyczące przygotowania studium przypadku:

1. Przedstawione studium przypadku musi być merytorycznie związane z certyfikatem, o który egzaminowany się ubiega i dotyczyć osoby używającej szkodliwie narkotyków lub uzależnionej od nich;
2. Studium dotyczyć ma konkretnego klienta spośród osób, z którymi egzaminowany pracował w przeciągu ostatniego 1,5 roku (lub nadal pracuje) przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy;
3. Studium przypadku powinno być napisane w standardowym formacie (czcionka 12, odstępy 1,5) i przesłane do Sekretariatu Centrum w 2 egzemplarzach w wersji papierowej oraz w wersji elektronicznej na CD/pendrive.

5. Strona tytułowa studium przypadku powinna zawierać następujące informacje:

- 1) Imię i nazwisko autora studium przypadku;
- 2) Wykształcenie autora studium przypadku;
- 3) Zakres zdawanego egzaminu (specjalista terapii uzależnień lub instruktor terapii uzależnień);
- 4) Nazwa podmiotu szkolącego;
- 5) Miejsce prowadzenia opisywanej terapii;
- 6) Obecne miejsce pracy autora studium przypadku;
- 7) Forma leczenia klienta/pacjenta (stacjonarne/ambulatoryjne);
- 8) Liczba sesji terapii indywidualnej przeprowadzonych przez Autora z danym pacjentem;
- 9) Czas, w którym prowadzona była terapia, od do (*studium dotyczyć ma konkretnego klienta spośród osób, z którymi słuchacz pracował w przeciągu ostatniego 1,5 roku (lub nadal pracuje) przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy*).

6. Na kolejnej stronie po stronie tytułowej w pracy powinno znaleźć się odręcznie popisanie oświadczenie o samodzielnym napisaniu studium przypadku.

7. Zawartość treściowa studium przypadku - *specjalista terapii uzależnień*:

- 1) podstawowe dane o kliencie/pacjencie m.in. wiek, płeć, stan cywilny, informacje o wcześniejszych próbach leczenia, informacje dotyczące długości czasu, w którym terapeuta pracował z klientem/pacjentem (nie krócej niż 6 miesięcy). **W celu uniknięcia możliwości identyfikacji tożsamości klienta w studium przypadku należy posługiwać się wyłącznie fikcyjnymi inicjałami;**
- 2) źródła informacji o kliencie/pacjencie;
- 3) opis stanu klienta/pacjenta przy zgłoszeniu się do placówki;
- 4) wskazanie czynników, które doprowadziły do powstania problemu nadużywania/uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz trwania uzależnienia;
- 5) sformułowanie celów terapii, opis zastosowanych przez osobę zdającą egzamin metod terapeutycznych;
- 6) opis przebiegu procesu terapii w wyniku zastosowanych interwencji terapeutycznych;
- 7) opis efektów terapii;
- 8) sformułowanie prognozy odnośnie dalszego procesu zdrowienia klienta i jego funkcjonowania.

8. Zawartość treściowa studium przypadku - *instruktor terapii uzależnień*

- 1) podstawowe dane o kliencie m.in. wiek, płeć, stan cywilny, informacje o wcześniejszych próbach leczenia, informacje jak długo terapeuta pracował z pacjentem (nie krócej niż 6 miesięcy)
W celu uniknięcia możliwości identyfikacji tożsamości klienta w studium przypadku należy posługiwać się wyłącznie fikcyjnymi inicjałami,
 - 2) źródła informacji o kliencie,
 - 3) opis stanu pacjenta przy zgłoszeniu się do placówki,
 - 4) opis programu terapii klienta,
 - 5) opis zadań z programu terapii klienta, w których uczestniczyła osoba zdająca egzamin oraz opis sposobów ich realizacji przez osobę zdającą egzamin.
 - 6) opis uzyskanych efektów terapii w wyniku zrealizowanych zadań terapeutycznych.
9. Praca powinna zostać przesłana lub złożona pocztą w dwóch egzemplarzach w wersji papierowej oraz w wersji elektronicznej na nośniku CD/pendrive w sekretariacie Centrum, w terminie ustalonym przez Dyrektora Centrum.
10. Nadesłane na egzamin studia przypadków są sprawdzane pod kątem popełnienia plagiatu. Przyjmuje się, że procent plagiatu dyskwalifikujący daną pracę to 30%. W przypadku gdy studium przypadku złożone na egzamin końcowy przekracza dopuszczalny procent plagiatu jej autor nie zostaje zakwalifikowany do egzaminu w danej sesji o czym jest informowany pisemnie. Informacja o możliwości popełnienia plagiatu zostaje przekazana organom ścigania.
11. Nadesłane prace zostaną ocenione przez recenzentów, będących jednocześnie członkami komisji,
12. Centrum dokonuje podziału nadesłanych prac pomiędzy recenzentów.
13. W przypadku negatywnej oceny pracy, recenzent zgłasza ten fakt wraz z pisemnym uzasadnieniem do przewodniczącego komisji, który przekazuje tę pracę do oceny innemu członkowi komisji.
14. W przypadku uzyskania 2 negatywnych opinii na temat nadesłanego studium przypadku egzaminowany nie zostaje dopuszczony do egzaminu ustnego.
15. Centrum zamieszcza na stronie internetowej <https://kcpu.gov.pl/> informacje o osobach dopuszczonych do egzaminu ustnego, jego terminie i miejscu.
16. Członkowie Komisji decydują o ocenie zdającego większością głosów.
W przypadku równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego komisji.
17. Przy ocenie zdającego stosuje się oceny pozytywną albo negatywną.
18. Zdający, który uzyskał pozytywną ocenę z części pisemnej i ustnej egzaminu, otrzymuje certyfikat instruktora terapii uzależnień lub specjalisty psychoterapii uzależnień, w zależności od zakresu szkolenia, w którym uczestniczył i zakwalifikowania do grupy egzaminacyjnej.
19. W przypadku uzyskania negatywnej oceny tylko z części ustnej powtarza się tylko tę część egzaminu podczas kolejnego egzaminu organizowanego przez Centrum.
20. W przypadku ponownego przystępowania do części ustnej egzaminu należy złożyć nowe studium przypadku, opracowane na podstawie pracy z innym pacjentem niż opisanym w poprzednio złożonym studium przypadku.
21. Komisja sporządza protokół z egzaminu ustnego, zgodny z załącznikiem nr 1.

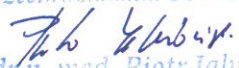
22. Przewodniczący komisji przekazuje protokół Dyrektorowi Centrum.

§ 8 Certyfikaty

1. Dokumentem potwierdzającym ukończenie szkolenia w dziedzinie uzależnień oraz zdanie egzaminu jest certyfikat instruktora terapii uzależnień lub certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień, wydawany przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.
2. Kopia certyfikatów przechowywana jest przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

§ 9 Sytuacje wyjątkowe

1. W przypadku zniszczenia, zaginięcia lub innego zdarzenia uniemożliwiającego weryfikację poprawności udzielonych odpowiedzi na wypełnionym arkuszu testowym, istnieje konieczność powtórnego przystąpienia do części pisemnej egzaminu.
 2. Zaistnienie sytuacji opisanej w ust. 1 jest odnotowywane w zbiorczym protokole z egzaminu.
 3. Powtórne przystąpienie do części pisemnej egzaminu może nastąpić w kolejnej sesji egzaminacyjnej, w dodatkowym terminie w tej samej sesji egzaminacyjnej w formie stacjonarnej lub w dodatkowym terminie w tej samej sesji egzaminacyjnej w formie zdalnej.
 4. Decyzję odnośnie formy i terminu powtórnego przystąpienia do części pisemnej egzaminu podejmuje uczestnik egzaminu w porozumieniu z Centrum.
 5. Na potrzeby powtórnego przystąpienia do części pisemnej egzaminu Dyrektor Centrum powołuje zarządzeniem komisję.
23. Centrum określa szczegóły przeprowadzenia egzaminu pisemnego w trybie zdalnym i odpowiednio wcześniej informuje o nich uczestnika, którego dotyczy sytuacja opisana w pust. 1.

Dyrektor Krajowego Centrum
Przeciwdziałania Uzależnieniom

dr n. med. Piotr Jabłoński

